

El llenguatge

Fer sortir

12/11/1978

Si comparem dos verbs com treure i sortir, que tenen un significat afí, ens podem adonar fàcilment que no són de la mateixa natura: treure és un verb transitiu i sortir és un verb intransitiu. Aquests conceptes, la transitivitat i la intransitivitat dels verbs, no són meres especulacions gramaticals sinó que es refereixen a les possibilitats reals del seu ús. Podem dir Jo surto, sense que calgui necessàriament afegir-hi res més, però si diem Jo trec l'oració és manifestament incompleta: hi falta la designació de la cosa treta, allò que en termes gramaticals anomenem el complement directe del verb. Contràriament, podem dir Jo el trec però no Jo «el» surto, perquè sortir, verb intransitiu, no admet cap complement directe.

L'ús d'un verb tan comú com sortir es resol espontàniament, sense que calgui tenir presents les nocions que hem exposat. Ningú, efectivament, no tindrà la idea de confeir una oració com «Jo el vaig sortir», la agramaticalitat de la qual la fa rebutjable pel més llec en aquesta matèria. Però ja no s'esdevé el mateix quan es tracta d'altres verbs no tan elementals que, essent intransitius, són usats per algú com si fossin transitius. I així sentim algun cop, en l'emissió de notícies, oracions com «Ressalten la importància d'aquell fet» o «Han sobresortit la seva obra», com si ressaltar i sobresortir fossin verbs transitius. Tractant-se, com es tracta, de verbs intransitius, per tal d'expressar la idea que es pretén amb aquestes oracions cal recórrer a la intervenció del verb fer, al qual se subordina l'infinitiu del verb en qüestió, amb què l'element tractat abans com un complement directe, encara que continua comportant-se com a tal —i és, per tant, substituïble per un pronom feble— esdevé, de fet, el subjecte. El resultat, és, doncs, Fan ressaltar la importància d'aquell fet (o La fan ressaltar i Han fet sobresortir la seva obra, talment com diem habitualment El fan caure, L'han fet callar, El faran sortir, Em fan vacillar, Els fan fugir, etc, que ningú, suposem, no transformaria en «El cauen», «L'han callat», etc.

Albert Jané